

משמרת יום

שיעורי הדף היומי של הגאון המופלא בעל "משמר הלוי" זצוק"ל

שבוע פרשת אמור, י"ג - י"ט אייר תשפ"א ★ מסכת יומא דף יד ע"א - כ ע"ב ★ גליון מס' 13

ענינים שנידונו בגליון זה:

- הנוגע במי חטאת לצורך חיוב הזאה דרבנן
- היכן זה "פלגי דמזבח"
- בענין כה"ג נוטל חלק בראש
- לייחס לבעל דרגה, דרגה גבוהה יותר - זו רשעות!
- "הוא פורש ובוכה" - האם זהו "דין"?
- בענין שער נקנור
- "שלוחי דרחמנא"...
- בענין "וכל אדם לא יהי באוהל מועד"
- "עיקר קדושת התורה ע"י התמדת הלימוד"...

גיציים משולחן גבוה

ה"קושיא" קושיא נכונה

- אבל ה"ביטוי" אינו נכון! ...

את העובדא דלהלן מספר הי' רבנו זצוק"ל ברגש עצום, ומעשה שהי' כך הי' - יהודי אחד נכנס אל הבריסקר רב זיע"א, יהודי ירושלמי, הוא נכנס עם הבן שלו (שכחיים הוא גברא רבה!) לקבל ברכה, זאת משום שבאותו היום בדיוק נהי' אותו הבן "בר מצוה", הם נכנסו אל הבית של הבריסקר רב (אותו יהודי הי' מאד בן בית אצלו) והוא ראה את הבריסקר רב במחזה כזה שהוא לא ראה אותו אף פעם, הבריסקר רב עמד עם הרמב"ם, והחזיק את הרמב"ם בשתי ידיו הקדושות מאחורה ... ולמולו נצב השואל, שבא לשאול פשט ברמב"ם, הרב זיע"א שקוע הי' לגמרי! איך קראו להשואל? - מרנא רבי לייזר שך (זיע"א)!!

ובכן, אותו יהודי שנכנס, ראה מיד, שכעת זה לא זמן ... אדם פקח, מחכמי גליצ'י, הוא רק המתין לרגע אחד שיהי' אפשר, ואז הוא אמר לפני הרב: זה הוא הילד שלי, היום הזה הוא נהי' בר מצוה! אמר ולא יסף. והרב זיע"א הגיב במילה אחת: דרשה? ... ועל המקום בירך אותו, והוא הלך, הוא הבין שהוא צריך כעת ללכת, אדם פקח ... אכן, הטריד אותו, מה נתכוין הרב במה שאמר "דרשה"? אף פעם לא הי' מקובל שבאים לומר לפני הרב את דרשת הבר מצוה? מה הוא התכוין? הוא הלך אל בן המלך רבי רפאל הלוי זצ"ל וביקש: תעשה עמי טובה, ותברר אצל האבא למה הוא התכוין?

- המשך בעמ' 6 -

דף י"ד ע"א

רש"י [ד"ה מי לא מיטריד], עי' קושית ת"י, וריטב"א תי' כיון שהצער מחמת שארו שהיתה, וצ"ע איך מצטרף טעם דבעינן שמחה עם הסברא שהיתה שארו, וצ"ב. (מכתב מאנגלי לזכרון מאיר).

דף י"ד ע"ב

גמרא "אביי אמר אפילו תימא ר"ע דעביד עבודה כולי' יומא ולפניא מדו עלי' וטביל ועביד הערב שמש".

ורב חסדא אמאי לא ס"ל כן - עי' בחזו"א ש"כ דס"ל דאינו ראוי לעשות כן, וכעת ראיתי בשו"ת רעק"א מכת"י הוצאת הרב גשטטנר סי' ל"ז מש"כ בזה פלפול נפלא עיי"ש. ותמצא מלא חפניים נחת. (מרשימות הרב זצ"ל).

הנוגע במי חטאת לצורך חיוב הזאה דרבנן

הנה עי' ברמב"ם (ריש פט"ו מה' פרה), דמבואר, דגם לרבנן, הנוגע במי חטאת שלא לצורך הזאה טמא, ע"ש. והשתא איך יהי' הדין בנוגע לצורך חיוב הזאה מדרבנן? - עי' מל"מ פ"ט מה' אבות הטומאות ה"א בסופו, ועי' חזו"א סוף פרה.

דף ט"ו ע"א

גמרא "אין לך עבודה שכשרה מערב עד בקר אלא זו בלבד".

ופירש"י: "כלומר אין לך עבודת יום כשירה אחר הדלקתן".

מכאן הקשו על שיטת הרמב"ם בפ"ג מתמידין ומוספין הי"ב, דס"ל שגם בבקר מדליק הנרות, ולא רק בין הערבים.

היכן זה "פלגי דמזבח"

גמרא "מאי לאו אפלגי דמזבח".

לא הבנתי ביומא ט"ו א' ובזבחים ל"ח א' תנן הזה ממנו על טהרו של מזבח שבע פעמים מאי לאו אפלגי דמזבח יעוי"ש ברש"י ותוס', ומה זה הוה אמינא שיש קביעות מקום להזאות בפלגי דמזבח, ואיהו מקום זה שמיקרי חצי המזבח, הלא אין בכלל מקום כזה שייקרא חצי המזבח, ויעוי"ש בריטב"א יומא ט"ו שהביא בשם הריב"א להקשות על רש"י, אך כפה"נ שאין זה בכלל קושייתו יעוי"ש"ה.

והערה זו היא על דרך מה ששמעתי כמדומני בשם מרן הגרי"ז זללה"ה להעיר בקרא דויהי בחצי הלילה, מתי הי' זה, הלא אין כזה זמן של חצי הלילה, דאו ששייך לחצי הראשון או לשני, אך חצי הלילה אין. וכמדומה שאמר, דכיון שמיתה אינה מעשה שתופס זמן, אלא הפסקת החיות, וזה אין תופס זמן, וא"כ חיו הבכורות חצי לילה הראשון וחצי השני לא חיו, וזה הפירוש שהיתה מכת בכורות בחצי הלילה, ודוק היטב בזה, כמדו' שכך שמעתי, וצ"ב. עכ"פ קושייתו הנ"ל צל"ע. (מרשימות הרב זצ"ל).

בס"ד יום ב' לס' שופטים כ"ט מנ"א תשל"ג

מאי לאו אפלגי דמזבח. צ"ב מה שייך קביעת מקום לזריקה אפלגי דמזבח, בחצי גובה קירו, והלא אין בכלל מקום כזה, על דרך קושיית מרן הגרי"ז זללה"ה על "ויהי בחצי הלילה" דמכת בכורות, ותירוצו התם לא שייך הכא.

ואולי זה בכלל קושיית הריב"א שהביא הריטב"א שם על רש"י וזה לשונו. "והקשה ריב"א ז"ל, דמאי קושיא, דהא ודאי כיון דכוונתו לתתם כולם בכנגד חציו אע"פ שמקצתם מתפשטים למעלה ומקצתם למטה וכולם סמוכות זו לזו, לא חשיב הא מקצתם למעלה ומקצתם למטה". והיינו שאם אכן כך הי' הדין לזרוק אפלגי דמזבח אכן כך הי' מתפרש שיתכוון כנגד האמצע וכל היכא דמתרמי שפיר דמי, ואכתי צ"ע.

ועי' לשון הרמב"ן פ' בראשית ב' ט' עה"פ "בתוך הגן". ועי' עין הרועים למהרש"ם, ועי' מצפה איתן ר"ה כ"ג.

תוס' מאי לאו אפלגי דמזבח וכו', ורש"י פירש בענין אחר.

ואע"פ ששיטת רש"י קשה להבין עי' ריטב"א משה"ק בשם הריב"א וא"כ למה לא פירש רש"י כהתוס' ושאר קמאי שפירשו כ"כ פשוט, עי' בכתבים המיוחסים למרן הגרי"ז זללה"ה זבחים ל"ח שביאר באופן נפלא בטוטו"ד, דרש"י שכתב בזבחים מ"ב א' דקרנות וטהרו הן שתי כפרות נפרדות וא"כ ל"ש להקשות שחציין למעלה וחציין למטה, משא"כ תוס' שלשיטתם שם שהם כפרה אחת, הזאות כל המזבח כפרה לעצמו, ושפיר אפשר לפרש חציין למעלה וחציין למטה וש"י. (מרשימות הרב זצ"ל).

דף ט"ו ע"ב

רש"י [ד"ה ברישא] "ואע"ג דמתן דם אינו עולה בכבש דהא על הרצפה עומד והכלי בידו וזורק למרחוק דכתיב וזרקו דהא למטה מן החוט הוא נותן" וכו'.

באוקימתא דאביי ילה"ק, דהו"ל למימר ג"כ פעמים שלש, לר' יהודה בגוונא דמשמר המתעכב, דמשמונה בעי למיפלג [דדל מ"ב החלות ב' להגפת דלתות וב' למשמר המתעכב, פשו להו ח'] והיינו ארבע, ובציר חדא היינו שלש, ואמאי קאמרה הברייתא רק ארבע או חמש, הלא פעמים שנוטל רק שלש. ובפשוטו י"ל דהברייתא מיירי מכל שבת, דאז לרבנן חמש [בציר חדא משש] ולר' יהודה ארבע [בציר חדא מחמש], ולא מיירי ממה שקורה לפעמים משמר המתעכב כשיו"ט ביום ה' או ביום ב'. אבל אפ"ל עוד, דאכן אביי פליג בזה ארבה וס"ל דגם ממשמר המתעכב נוטל כה"ג חלה אחת, דבאמת סברת רבא מחודשת אמאי נוטל משמר המתעכב כל השתים ולא פליג כה"ג בהדי', וע"ז כבר תירץ היטב ה"גבורת ארי' דזוהי מתנת המשמש הקבוע למשמר המתעכב, וא"כ גם הכה"ג משתתף בנתינה זו. (מרשימות הרב זצ"ל)

דף י"ח ע"א

מתניתין "שמא שכחת או שמא לא למדת".

בס"ד יום ב' לס' נח כ"ו תשרי תשל"ד

אמש בנתני' התעורר כדלהלן: ברמב"ם הל' עביוהכ"פ פ"א כשהעתיק ללשון המשנה י"ח א': שמא שכחת או שמא לא למדת,

הוסיף הרמב"ם "דבר זה!" ודוק היטב בזה. (מרשימות הרב זצ"ל). (א"ה, ואעפ"כ פרכינן עלה בגמ': מי מוקמינן כי האי גוונא).

שם. לא הבנתי: כשמציעים לו לקרא בסדר היום, למה צריך להתנצל ולנמק לו למה מציעים לו לקרא, הלא פשיטא שצריך לקרא אפילו מאה פעמים ואחד? (מכתב מזכרון מאיר לאנגלי').

לא ידענא כוונת כת"ר, שאם הכ"ג יאמר אני בקי, ואין צורך לחזור, אנו אומרים לו שמא לא למדת או שכחת, ובזה יסכים ללמוד פרשה זו. (תשובת הרב מאנגלי זצ"ל).

גמרא "מנין שאם אין לו שאחיו הכהנים מגדלין אותו".

צ"ב, מדוע רובץ החיוב דוקא על אחיו הכהנים, ולא גם על המלך שמעמידו (עם הכהנים), או חיוב על כלל ישראל, וצ"ב.

רש"י [ד"ה תרקבא] "חצי סאה, תרי (ו)קב".

עי' רש"י קידושין י"א א' (ד"ה תרקבא).

דף י"ז ע"ב

גמרא "כיצד מקריב חלק בראש, אומר עולה זו אני מקריב מנחה זו אני מקריב, כיצד נוטל חלק בראש אומר חטאת זו אני אוכל אשם זה אני אוכל".

ב"גבורת ארי" הקשה: אמאי מפרש למקריב ואוכל בתרי גוונא, וע"ש כ"ד הקדושים.

בענין כה"ג נוטל חלק בראש

שם. "אומר חטאת זו אני אוכל".

עי' ב"זבח תודה" שכתב: "ופשוט דיכול ליתן ממחצה שנוטל לכל מי שירצה, אבל נראה דדוקא לאחר שזכה - אבל לא קודם שזכה בה. ואפשר עוד, דדוקא אם נטל לאכלה, אבל לא שיקח כדי ליתן לאחר. וידוקדק בזה מה דאיתא בביריתא אומר חטאת זו אני אוכל ולא חטאת זו אקח, וצ"ע" עכלה"ק.

איתא בתוספתא (פ"א ה"ב): "בד"א בקדשי מקדש, אבל בקדשי הגבול - אחד כהן גדול ואחד כהן הדיוט חולקין בשוה". וכתב שם ב"חזון יחזקאל" ב"ביאורים" וז"ל קדשו: "בקדשי מקדש, שאין הדבר תלוי בבעלים וכולם משלחן גבוה קזכו. אבל בקדשי הגבול - שטובת הנאה לבעלים והדבר תלוי בהם, כהן גדול וכהן הדיוט שוה".

גמרא "חטאת זו אני אוכל וכו' ונוטל חלה משתי חלות" וכו'.

בתוס' הרא"ש הביא מהירושלמי דקפרי: הכא הוא נסיב כולה הכא הוה נסיב פלגא? ומשני ר' זירא: כאן בקרבן יחיד [נוטל כולה] כאן בקרבן ציבור [נוטל מחצה].

גמרא "דלאו אורח ארעא למיתבה לכ"ג".

האם זהו דין דאורייתא, או דרבנן? [א"ה: עי' משמה"ל זבחים סימן קכד].

רבינו הקה"י זיע"א נסתפק: האם הדין דכה"ג נוטל חלק בראש נוהג גם בבכורים, עי' בהרחבה ב"פניני רבנו הקה"י" ב"פניני תורה" (סימן ט"ו).

גמרא "הא דאיכא משמר המתעכב".

הנה איתא בפסחים ג' ב': הנהו תלתא כהני, חד אמר הגיעני **כפול**, וחד אמר הגיעני **כזית**, וחד אמר הגיעני **כזנב הלטאה**, בדקו אחריו ומצאו בו שמץ פסול. וברש"י: "הגיעני כפול, **מלחם הפנים** לחלקו". ולכאור' צ"ע, איך יתכן שכהן אחד קיבל יותר מחבירו? ויש לומר, דהך עובדא הוה בשבת שהי' גם משמר המתעכב, ונמצא שהי' אז ג' חלוקות לג' משמרות, משמר היוצא, משמר הנכנס, ומשמר המתעכב, ואת"ש. [א"ה: עי' בהרחבה במשמה"ל זבחים סימן קל"ד, אך התירוץ הנ"ל אינו מבואר שם. ושוב מצאתי שהוספה זו נדפסה במשמה"ל סוכה סימן צ"ה בסופו, ע"ש].

במשנה "מסרו לו זקנים מזקני ב"ד".

איזה ב"ד? עי' תפארת"י (אות י"ב) שפי' דהיינו זקני ב"ד מהסנהדרין.

במשנה "ערב יוה"כ עם חשכה לא היו מניחין אותו לאכול הרבה וכו'.

עי' "מרומי שדה".

גמרא "לא קשיא כאן במקדש ראשון כאן במקדש שני".

פי' השפ"א, דבזמן שהכה"ג היו טובים היו אומרים "שמא שכחת", ובזמן שלא היו ראויים היו אומרים "שמא לא למדת", וכתב דכן משמע לשון הגמ' "כאן במקדש ראשון" וכו'. [א"ה: כוונת קדשו לכאור, דלכאור' אינו מובן מה שייך הלשון "כאן במקדש ראשון", והרי דין הברייתא "שיהא גדול מאחיו בחכמה" נאמר בין במקדש ראשון בין במקדש שני, רק שבמקדש שני בפועל לא נתקיימה ההלכה, ולכן פי' השפ"א דהך "כאן במקדש ראשון" לא קאי על הך ברייתא, רק על האמור במשנה "שמא שכחת או שמא לא למדת"]. ואולם ע"ש בהגהת חתן השפ"א, שכתב דברמב"ם הלכות עבודת יוה"כ לא משמע כן.

לייחס לבעל דרגה עצומה - דרגה עוד יותר גבוהה שאין בו - זוהי רשעות!

גמרא "על דאוקמיה ליהושע בן גמלא ככהני רברבי".

וכתב בת"י: "ואע"פ שחשוב הי', כדאשכחן לקמן שעשה שני גורלות של אשכרוע של זהב ומזכירין אותו לשבת, ואמרינן בפרק לא יחפור מתקנת יהושע בן גמלא ואילך, **מ"מ היו בעלי תורה וחשובין ממנו וראויין למנות יותר**". ע"כ. וכ"ה בתוס' הרא"ש.

אמר התלמיד הכותב: כאן דיבר הרב **זצ"ל** בקצרה את מה שנדפס בתוך הדברים ב"שלמי שרה" סימן יד, והנני לקבוע זאת כאן בדפוס בס"ד: -

...וצא ולמד ממה שאמרו בב"ב כ"א א' "ברם זכור אותו האיש לטוב ויהושע בן גמלא שמו שאלמלא הוא נשתכח תורה מישראל". מבהיל! וכתבו שם התוס': "הוא אותו דאמר רב יוסף (ביבמות דף סא.) תרקבא דדינרי עיילא לי' מרתא בת בייתוס לינאי המלך עד דאוקים ליהושע בן גמלא ככהני רברבי, וצדיק גמור הי', כדאשכחן הכא, והא דקאמר התם קטיר קא חזינא הכא, לפי שהיו אחרים חשובים ממנו". ומה זה "קטיר קא חזינא הכא"? - כתב רש"י ביבמות ס"א א' "קטיר קחזינא הכא, קשר של רשעים אני רואה כאן, שלא הי' ראוי לכך, אלא שנתן ממון ומינוהו".

פירוש הדבר: למנות צדיק גמור [לשון התוס' הנ"ל] עם כל כך הרבה זכויות נוראות "שאלמלא הוא נשתכח תורה מישראל" לכהן גדול

בזמן "שהיו אחרים חשובים ממנו" [לשון התוס'] - זה קשר של רשעים! "רשעות" רח"ל! זוהי רשעות!...

איזו זכות יכולה להיות יותר גדולה מהזכות של "אלמלא הוא נשתכח תורה מישראל"? "צדיק גמור הי'!"

אבל כהן גדול צריך להיות מישוהו יותר חשוב, הגדול מכל הכהנים בחכמה, ולמנות איש כנ"ל לכה"ג - זה קשר רשעים!...

כי התורה הקדושה מודדת כל אחד בערכו ודרגתו האמיתיים, **ולייחס לבעל דרגה עצומה דרגה עוד יותר גבוהה מזו - שבאמת אין בו - זו היא רשעות ח"ו**. והשי"ת יחזירני בתשובה שלימה לפניו.

דף י"ח ע"ב

תוס' [ד"ה והאמר] **"ונראה דהיכא דתבעוה לינשא..."**.

אינני מבין מה הוא המשך קישור דברי התוס' לכאן, ומה נוגע האי דינא דהתוס' לסוגיין, ומה באו לתרץ וליישב בזה, אטו דיני תבעוה לינשא באו התוס' לאשמועין הכא? (משמה"ל תנינא).

במשנה "מסרוהו זקני בית דין לזקני כהונה והעלוהו בית אבטינס והשביעוהו" וכו'.

התפארת ישראל כתב שזקני **בי"ד** המשביעין, והגבוי"א לק' י"ט ב' כתב שזקני **כהונה** הם המשביעים.

ובחבור התשובה להמאירי כתב כהתפא"י שזקני **בי"ד** הם המשביעים. ("משמר הלוי" פסחים שקלים יומא).

עוד בענין זה מרשימות הרב **זצ"ל**.

בס"ד יום ב' לס' נח כ"ו תשרי תשל"ד

אמש בנתני התעורר כדלהלן:

במשנה י"ח ב', **מי היו המשביעים?** - בתפא"י כתב זקני **בי"ד**, ומקושיית ה"גבורת ארי"י י"ט א' משמע דזקני **כהונה**. ועי' במאירי בחיבור התשובה, כתבתי במק"א, והראני אחד בפייט של סדר העבודה נוסח אשכנז אמיץ כח, דמבואר שם שזקני **כהונה**.

נ"א, מתני' והשביעוהו, **ומי היו המשביעים**, זקני כהונה או זקני **בי"ד**, בגבוי"א לק' י"ט ב' מבואר שפירש שהיו הזקני **כהונה**, אמנם בתפא"י כאן כתב דהזקני **בי"ד**, וב"ה מצאתי בהמאירי בחיבור התשובה עמ' 552 553 שפירש שזקני **בי"ד** היו משביעין עיי"ש, וצ"ב בלשון הרמב"ם פ"א מעבויהכ"פ, ועי' לשון הרא"ש בסדר עבודת יוה"כ פ' דמשמע לכאור' שהזקני **כהונה** היום המשביעים.

מתניתין "ונפטרו והלכו להם".

איזה דין קמ"ל הכא? (מכתב מזכרון מאיר לאנגלי).

עי' תפא"י, שלא יראו בבושתו כשיבכה שחשדוהו - **מדות טובות!** (תשובת הרב מאנגלי זצ"ל).

"הוא פורש ובוכה" - האם זהו "דין"?

מתניתין "הוא פורש ובוכה והן פורשין ובוכין".

מאי קמ"ל בזה? האם קמ"ל דינא שצריך לבכות? ומה זה הוא פורש ובוכה, פורש ממי וממה? (מכתב מזכרון מאיר לאנגלי).

כן, שראוי לבכות על כזה, פורש ובוכה, כמו בתפא"י באות כ"ד. (תשובת הרב מאנגלי זצ"ל).

הרמב"ם מביא זאת להלכה, ומשמע שהוא **דין**.

במשנה "זכרי בן קבוטל".

בפיסקא דבגמ' איתא: א"ר זכרי בן קבוטל. ובברכות ס"ג א' איתא כמו במשנתנו.

רש"י [ד"ה באיוב ובעזרא] "שהן דברים ממשיכים את הלב לשומען" וכו'. עי' "תפארת ישראל" (בועז, אות ג').

דף י"ט ע"א

תוס' [ד"ה ששם], עי' מהרש"א.

גמרא "אמר ר' אליעזר בן יעקב שכחתי מה היתה משמשת, אבא שאול אומר" וכו'. כמו"כ לעיל ט"ז א'.

גמרא "ומי שנמצא בו פסול הי' לובש שחורים ומתעטף שחורים וכו' ושלא נמצא בו פסול הי' לובש לבנים ומתעטף לבנים" וכו'.

מנין הי' לו שם בגדי שחורים ובגדי לבנים? [הערת הרה"ג ר' יצחק הלוי שולזינגר שליט"א בן הרב דקרית אתא זצ"ל].

בענין שער נקנור

גמרא "שבמזרח שער נקנור".

א"ה: אציין בזה בס"ד ראשי פרקים לכמה חקירות בענין שער נקנור שנתבארו בספר "משמר הלוי" זבחים סימן קלט.

א) שחט הקרבן בשער נקנור האם נפסל הקרבן, והאם חייב משום שחיטת חוץ (שם, עמ' של, שלב).

ב) האם מקום התנופה הוא דוקא בעזרה או אף בשער נקנור (שם, עמ' שכו, שכז, שכט, של, שלא, שלב).

ג) האם יש איסור חולין בעזרה בשער נקנור (שם, עמ' של, שלא, שלב).

ד) במש"כ התוס' דאף דאין קידוש ראשון במנחה מקדשה ליפסל ביוצא, מ"מ דבר מכווער הוא להוציא לחוץ לאחר שנתקדשה, איך הדין אם בא להוציא לשער נקנור (שם, עמ' שלב).

רש"י [ד"ה ועשרה קדושין] ידיו ורגליו מן הכיור. עי' רש"ש.

גמרא "ולא ידענא אי לשכת פרהדרין בצפון וכו' או וכו' בדרום ומסתברא דלשכת פרהדרין בדרום הוא" וכו'.

אולם הרמב"ם (רפ"ב מה' בית הבחירה הי"ז) פסק דבצפון הוא, ובמל"מ שם ציין בזה להלח"מ סוף פ"א מהל' עבודת יוה"כ, ע"ש.

רש"י [ד"ה ואזיל] "כר"ע דאמר טהור שנפל עליו הזאה טמאתו".

עי' "זבח תודה", דאף דאנן קי"ל כרבנן, מ"מ כיון דלר"ג אנו מוכרחין לומר דלשכת פרהדרין בדרום הוא, ממילא גם לרבנן הכי הוא, דבזה לא אשכחנא דפליגי תנאי. וב"איזהו מקומן" ציין עוד בזה ל"מרומי שדה" ול"מקדש דוד".

"וגמר חפינה". מבואר דהי' כן כל ז' הימים, ולפי"ז צ"ל במתני' דדווקא השבועה היתה רק עיוהכ"פ, אבל העלוהו לבית אבטינס ללמדו חפינה הי' כל ז' הימים, ועי' תפא"י במתני', וצ"ע.

גמרא "אלמא לא מטרחינן לי טפי דאי צדוקי הוא ליפרוש".

ופרש"י: "דאי צדוקי הוא ואינו ירא שמים לקבל עליו טורח

המקדש ליפרוש מן הכהונה גדולה ולא יקבלנה מתחלה" וכו'.

נורא! הוא מוכן לשלם הרבה כסף, יש לו אידאולוגי' שלמה... אבל אם יש לו קצת טירחא... קצת מרחק... הוא כבר פורש!

"שלוחי דרחמנא"...

גמרא "הני כהני שלוחי דרחמנא נינהו".

כשהי' רבנו יחזקאל זצוק"ל מלמד את הסוגיא ד"הני כהני שלוחי דרחמנא או שלוחי דידן" [נדרים ל"ה ב' וקדושין כ"ג ב'], הי' מבאר במתק לשונו הזהב כך: -

אין הביאור של "שלוחי דרחמנא" דומה כלל להביאור של "שלוחי דידן", והם שני ענינים נפרדים לגמרי.

"שלוחי דידן" - היינו שליחות ממש, שעלינו להקריב את הקרבן, והכהנים מקריבים אותו בשליחותנו, כמו כל שליחות.

אבל "שלוחי דרחמנא" - אין זו שליחות, שהלא כמובן אין הביאור שעל רחמנא המחויב לעשות, והכהנים עושים שליחותו בשבילו, שזה הבל הוא, אלא "שלוחי דרחמנא" הביאור הוא: שהם מקיימים מצות השי"ת להקריב את הקרבנות...

רש"י [ד"ה הני כהני] בהקרבת קרבנותיו" וכו'.

כן הגיהו היעב"ץ והרש"ש.

גמרא "מתני לי רב חנן בר רבא לחייא בר רב".

רב חנן בר רבא הי' חתנו של רב, כמבואר בחולין צ"ה ב' ובשילהי קידושין, וא"כ הי' גיסו של חייא בר רב.

שם. "מתני לי רב חנן בר רבא לחייא בר רב".

כע"ז מצינו בעירובין ב' ע"ב, ושם י"א א'. ואולם בריטב"א כאן גריס: "רב נחמן בר חייא".

גמרא "ונימא לי מימר".

וכדכתיב "חיים הם למוציאיהם" ודרשין: "למוציאיהם בפה".

שם "ונימא לי מימר".

יש שרוצים להשוות לזה את הגמרא בשבת ס"ו ובעירובין ט"ו, ע"ש.

גמרא "הא בפרק ראשון הא בפרק שני".

האם רב לשיטתו דס"ל דכל פרק ראשון בעי כונה, ואיך הדין למאי דקיי"ל כמ"ד דרק פסוק ראשון בעי כוונה? - עי' בריטב"א ב' שיטות בזה.

ב"איזהו מקומן" מביא מהמשנ"ב (סימן ס"ג ס"ק י"ח), דגם בפרשה שני' יש מחמירין היכא שאי"ז לדבר מצוה, [ומ"מ להפסיק להדיא אסור אפי' לדבר מצוה], וכתב שם בשעה"צ: "כן מוכח ביומא י"ט ע"ב". וב"ביאור הלכה" שם כתב, דמ"מ יש להקל בפרשה שני' למי שרגיל הרבה בשאיפת טבאק וא"א לו לכיון מחמת זה.

רש"י [ד"ה ירמוז] "שנאמר קורץ בעיניו" וכו'.

ואילו בגמ' כאן איתא: "ולא יקרוץ בשפתותיו"? (הערת הרה"ג ר' צבי הלוי גנאור שליט"א).

[קביעות] הלימוד ולא פסקי פסקי - אבל אנחנו מתוך שמפסיקין לאומנותנו וכו' - ועי' אהבת חסד חלק שני פרק כ' מש"כ לענין המבזבז אל יבזבז יותר מחומש שהסתפק במבזבז לענינים אחרים וציין לרש"י שבת י"א א'. (מרשימות הרב זצ"ל) ובעיקר הך דרשא ד"ודברת בם ולא בתפלה" עי' עוד דרכים בזה ברש"ש וב"שפת אמת".

גמרא "ודברת בם - בם יש לך רשות לדבר ולא בדברים אחרים". ומטו בשם הגר"א זיע"א, - ב"ם ראשי תיבות "בראשית", "מאימתי".

גמרא "השח שיחת חולין עובר בעשה" וכו'.
כתב בתר"י בברכות (דף ט' ע"ב מדפי הרי"ף): "ושיחת חולין מיקרי כשמדבר בדברי הבאי, אבל כשמדבר בעסקיו לצורך פרנסתו אע"פ שאינה שיחה של תורה מותר". ע"כ.
וע"ע ברש"ש כאן מש"כ בד' תר"י שם.

במשנה "בקש להתנמנם פרחי כהונה מכין לפניו באצבע".
ברמב"ם (סוף פ"א) איתא: "ביקש להתנמנם פרחי לוי מכין לפניו וכו'. וע"ש במקו"צ ובמה שצינו ב"ספר המפתח" שם.

במשנה "מכין לפניו באצבע צרדא".
עי' תוי"ט.

גמרא "מחוי רב הונא ואזל קלא בכולי בי רב".
כמה הי' הגודל של אותו בית מדרש? וצ"ת בכתובות ק"ו א'.

גמרא "תנא לא היו מעסיקין אותו לא בנבל ולא בכנור אלא בפה".
לכאור', פשיטא, ומאי קמ"ל, הרי זהו איסור דרבנן, והאם שייך זאת להא דאין שבות במקדש? וצ"ב ב"משנה למלך" סוף ה' בית הבחירה. [א"ה: עי' ב"ספר המפתח" שם].

גמרא "אף בגבולין היו עושין כן זכר למקדש".
צריך ביאור רב, וב"איזהו מקומן" ציין בזה ל"חדושי חתם סופר" יומא המלוקט מתוך דרשותיו.

דף כ' ע"א
מתניתין "בכל יום תורמין". עי' תוס' הרא"ש ברכות ג' א' ד"ה כי קא חשיב בשם, כתיב בספר ר' יהודה ברזילי וכו' (מרשימות הרב זצ"ל)

שם. "תורמין את המזבח".
מה ביאור הלשון הזה? "תורמין את הדשן" הו"ל למיתני? (מכתב מזכרון מאיר לאנגלי)

רש"י [ד"ה תורמין] "ובלבד שלא יפחות ממלא קומץ" וכו'.
עי' רש"ש לעיל י"ב ב' (רד"ה את השחקים).

דף כ' ע"ב
גמרא "תניא כוותי דרב".
מה הוא הביאור כאן, מה הראי' לרב מהברייתא הזו שקריאת הגבר היינו גברא ולא תרנגולא? (מכתב מזכרון מאיר לאנגלי)

גמרא "הכי קאמרי ליה משביעין אנו עליך על דעתנו ועל דעת בית דין".

עי' "איזהו מקומן" דיש בזה ב' דרכים במפרשים, האם הכוונה שכל זה מפרשים לו להדיא, או שאינם אומרים אלא "אתה שלוחנו", והכוונה היא דמשביעין אותו על דעתם.

גמרא "כל ימי הייתי מצטער וכו' מתי יבוא לידי ואקיימנו עכשיו שבא לידי לא אקיימנו".

זה לעומת זה עשה ה"א, ר' עקיבא אומר מתי יבוא לידי ואקיימנו מסירות נפש על קדושת שמו יתברך בברכות ס"א ב'. -
ולהבדיל בין הקדש ובין החול ובין הטמא ובין הטהור - האי צדוקי רשע ואומר מתי יבוא לידי ואקיימנו להקטיר בהיכל שלא כדין ביומא י"ט ב'. (מרשימות הרב זצ"ל).

הנה מצינו ג' מעשים בצדוקי, לגבי פרה, ולגבי הקטורת דיוה"כ, ולגבי ניסוך המים בחג (להלן כ"ו ב'). ובירושלמי פ"ד דסוכה נסתפקו, האם כל ג' המעשים היו באותו צדוקי, ע"ש.

בענין "וכל אדם לא יהי באוהל מועד"

בתו"י (ד"ה כמין רגל עגל) "בירושלמי פריך והכתיב וכל אדם לא יהי באהל מועד ואפילו אותן שכתוב בהן ודמות פניהם פני אדם".

הנה הרמב"ם לא מנה את הלאו ד"וכל אדם לא יהי באהל מועד" במנין הלאוין, ותמהו בזה, ובשם רבנו הגר"ח זצוק"ל אומרים שאמר, דיש לחקור בדין זה האם הוא באמת איסור לאו, או שזה לא איסור לאו אלא רק דין שהעבודה צריכה להיעשות באופן כזה שכל אדם לא יהי באהל מועד בשעת העבודה, אבל אין כאן איסור לאו על האדם הנמצא באהל מועד בשעת העבודה. ואמר דיש להוכיח זאת מהא דאמרו בירושלמי יומא פ"א ה"ה דאפילו מלאך א"י להיות באהל מועד בשעת בואו של הכה"ג לכפר בקדש, וכאן בודאי אין זה איסור לאו על המלאך, דמלאכים לאו בני אזהרה נינהו, אלא שהוא דין בעבודה שיהי המקום ריק.

"עיקר קדושת התורה ע"י התמדת הלימוד..."

גמרא "ודברת בם ולא בתפילה", ובת"י [ותוס' הרא"ש עיי"ש] "ויעוד יש לפרש כדאמרינן בפ"ק בשבת י"א א' חברים שהיו עסוקים בתורה מפסיקין לק"ש ואין מפסיקין לתפלה". עי' בשמירת הלשון "שער התורה" פ"ג וז"ל: "... אפילו אותן הימים שהוא לומד, אם הקביעות אינו בתמידות, אין רוח הקדושה שורה כל כך על הלימוד ההוא, מה שאין כן אם הקביעות שלו הוא בתמידות, קדושה גדולה ונוראה שורה על כל לימוד ולימוד, מלבד שהוא דבר פשוט מצד עצמו, ונמצא כע"ז לענין כמה דברים בספה"ק, יונח לנו בזה ג"כ מה דאמרי' בשבת דף יא אמר רבי יוחנן, לא שנו אלא כגון רשב"י וחבריו שתורתן אומנותן, אבל כגון אנו מפסיקין בין לקריאת שמע בין לתפילה, דלכאורה יפלא אם באמת התורה מצד עצמה גדולה מתפלה, וכי מפני שאנו עושין בדבר אחד שלא כהוגן, נעשה גם עתה שלא כהוגן. אבל לפי דברינו ניחא, דהואיל שאין תורתנו תמידית ואין חביבה אצלנו כל כך, והראי' שאנו מבטלין אותה לאומנותינו, אין כח קדושתה גדולה כל כך שיתבטל על ידה מצות תפלה. ובאגרות חזון איש עיקר קדושת התורה ע"י התמדת

גביני כרוז, זהו קריאת הגבר (תשובת הרב מאנגלי שליט"א).

רש"י [ד"ה ביוה"כ דאיכא חולשא דכ"ג] **"שהרי עליו לבדו הוא מוטל"**.

ובתוס' [ד"ה משום] **"משמע דאפי' תרומת הדשן שהיא עבודת הלילה אינה כשירה אלא בו"** וכו'.

כאן באנו להוכיח הגדול שיש בין הבעה"מ להרמב"ן כאן בריש מכילתין, ע"ש כל דבריהם הקדושים.

גמרא "קרא תרנגולא".

והקשו, הא אין מגדלין תרנגולין בירושלים? ועי' "נימוקי הגרי"ב".

גמרא "א"ל אבוב לתרי זמר לגרדאי לא מקבלוה מיני" וכו'.

יתכן, שכל זאת אמר לו בלחשה, כדי שלא ישמעו התלמידים.

שם "לגרדאי".

עי' רש"י שבת ט"ו א' [ד"ה שני גרדיים].

גמרא "א"ל מר ניהו רב - נינח מר".

הוא נתן צעקה! [הגע עצמך, וכי רבי חיים עוזר... יהי המתורגמן שלוו?].

גמרא "מעלין בקודש ולא מורדין".

פירש"י "גנאי דדרשה הוא" וכו'. ומשמע דוקא אדרשה, ולא אגברא דמתורגמן.

וכתב הריטב"א וז"ל קדשו: "מעלין בקודש, פי' ואין כאן אדם חשוב כמותי להיות עומד תחת לסיים דרשא שלך".

גיציים משולחן גבוה

- המשך מעמוד 1 -

הלך רבי רפאל ושאל את הרב, והרב אמר: ברצוני לשמוע את הדרשה! (למה? רבי וולוועל צציק זצוק"ל אמר בזה פעם השערה ... אבל רק השערה). שאל אותו יהודי: אימתי לבוא? (אדם חכם), והרב זיע"א השיב: ליל שבת. (והמספר אינו זוכר, האם הכוונה אחרי הסעודה, או לפני מעריב).

בליל שבת קדש הם הגיעו, הוא דפק בדלת (עם הכתונת פסים ... ועם השטריימל ...) הבת תליט"א פתחה את הדלת, והיא אמרה שהוא עכשיו שוכב, וגם לא כל כך זמן עכשיו להיכנס. אותו יהודי, שהי' בן אדם מאד עדין, אמר, שהי' משמעות שהרב רוצה שהם יכנסו, ועל אתר היא אמרה: בואו והכנסו!

הרב זיע"א שכב על הספה, רגליו הקדושות מונחות היו על הכסא, והילד (שאיננו בטלן) החל להרצות את הדרשה, התוכן של הדרשה הי' סימן ב"שאגת אריה", ופלפלו על ה"שאגת אריה", (זו היתה דרשה שהאבא הכין בשבילו), הרב שוכב ושומע, ופתאום נותן הנער קריאה: אז יוצא, שה"שאגת אריה" לא צודק ...

כאן, במילים הללו, הרב זיע"א התנער, וכבר הוא יושב ... והנה הוא כבר נעמד גם כן ... והוא פונה אל הבחור ואמר לו: אין דבר כזה שה"שאגת אריה" לא צודק!!! (פירוש, אפילו אם שואלים שאלה שהיא ממש צריך עיון גדול, המשמעות היא: לא זכיתי להבין דבריו הקדושים ...). והרב התיישב, והחל להסביר לו מה שה"שאגת אריה" מתכוין ...

"והנער נער" (כך כותב המספר במתיקות. - אמר הכותב: הלא הוא בן דודו אהובו של רבנו זצוק"ל, הגר"ש צציק שליט"א, להבחל"ח) והוא החל להתפלפל עם הבריסקר רב, הבריסקר רב מסביר, והוא שואל ... ומן הצד עומד האבא שלו, הי' זה הגאון רבי חיים ברים זצוק"ל, עם בנו מרדכי'ה שליט"א, (שהוא כהיום גברא רבה) והקושיא על ה"שאגת אריה" זוהי הרי קושיא שלו, הוא הרי הכין ולימד את הילד את הדרשא, והוא הרי בן אדם עדין, אז הוא אמר: אני מבקש רשות מהרב, האם הרב מרשה לי להסביר את הקושיא. והרב אמר: זאגטו! והוא עמד והסביר לפני הבריסקר רב, מה כאן הקושיא שיש על ה"שאגת אריה" ... הבריסקר רב שמע, והוא אמר על המקום: אתם צודקים! ובוזה נסתיים הענין (על המקום הוא מודה על האמת!)

- כלומר, הקושיא שאתם שואלים היא קושיא נכונה, אבל הביטוי הוא לא נכון! מכך הוא לא חזר בו! אין כזה ביטוי!!

"הלא זה עיקר ויסוד הכל שיהיה הלימוד בישרות"

בס"ד יום ה' לס' "ואזכר את בריתי" כ"ו טבת תשנ"ו

הר"כ הדר"ג הרמה שליט"א

נעימות בימיננו נצח!

הנני עני מקווה ומייחל להשי"ת כי הדר"ג שליט"א שב לשלימות הבריאות, יעזור השי"ת שיהי' בריא אולם לעבודתו ית"ש כאוות נפשו הטהורה וכתפלת ועתידת מעריציו הרבים [כמספר מכיריו], ובתוכם אני עני המייחל לשמוע כי חזר לגמרי לעבודת הקדש ביתר שאת וביתר עז לשורר את שירת התורה הקדושה ולשמוח ולהגן על שערי חומות דת משה ויהודית עד כי מהרה מהרה נזכה גם לשורר או לשוער בבית קדשנו ותפארתנו אכ"ר.

ואגב דאיירינן במשורר ובשוער נזכרתי [ובודאי ייהנה מזה הדר"ג טובא], שכבר הי' מורנו המשגיח הבלתי נשכח רבי משה טיקוצינסקי זצ"ל [שלושום, כ"ד טבת, ה' יום היארצייט השמיני שלו, תשמ"ח-תשנ"ו] מהלך הלוך ושוב במהלכו הקבוע בשביל שבין הספסלים בשיבת סלבודקה בזמן ה"סדר", שקוע מאד בהגיגו ובשרעפיו, עיניו למטה לארץ ולבבו למעלה, והנה נקלע לו בדרכו בחדר אחד מהשיבה, שקם ממקומו והתחיל הולך הלוך ושוב באותו מסלול, ונפגשו שניהם, ויעצור המשגיח ויאמר להבחור במתיקות נשגבה: "חזור בד, שאני - מן השוערים ואתה - מן המשוררים!... ומשורר ששער...". אהה! פלגי מים יורדות עיני בשעת כתיבת שורות אלו... לשמו וזכרו תאות נפש, והלואי ויועיל זכרו להעיר את לב האבן דילי לזכור שתפקידנו הוא לשורר... ולשורר... ולשורר... "ועתה כתבו לכם את השירה הזאת!"... לשורר את שירת "השירה הזאת", האלקית!... אכ"ר.

אין מלה בלשוני להודות על המון המון המרגליות של תורה היקרות מפז אשר שדר לי הדר"ג במכתביו האחרונים, ותלי"ת שיש לפני מי להציע שאלות בכל מסכתות הש"ס, ומאד מאד הנני נהנה מן התשובות היקרות, ואמנם כן שיש לי לשאול עדיין בכמה דברים שכתב לי, אבל אשאיר זאת לעת אחרת בל"ג בס"ד, כי שמעתא בעיא צילותא.

והנני מקווה שאין רבנו שליט"א מקפיד על המכתבים הרבים ששלחתי לאחרונה כמעט יום יום במילי דזבחים, כי השאלות רבות ב"ה, ומגברא דאית לי קבעינא, והוא גם זיכוי הרבים גדול, שיש לי מה לומר להלומדים שי'.

והנה מעולם לא הגבתי על התוארים המופלגים שכותב עלי הדר"ג מרוב טיבותי, ואשר לב יודע מרת נפשו שאפילו התואר הרגיל הפשוט שכותבים היום על כ"א "הרב" ג"כ לא שייך לי, והלואי שהיו קוראים לי מר... או אדון... או מיסטר... [כמו מיסטר כהן זצ"ל דגייטסהד, אשרי חלקם של אלו שזוכים לכך], אלא שאם אמחה על התוארים לא אועיל כלום אלא שעוד יוסיף הדר"ג לכתוב גם ה"עניו המופלג", והלא הכל הוא כמובן לעג לרש [לא שהכותב מתכוון לזה, חלילה וחלילה, כי הכותב כותב מלב טהור ואוהב, אלא שה"חפצא" של זה הוא "חפצא דלעג לרש", ופשוט].

אלא שבאחד ממכתבי קדשו האחרונים של רבנו הלוי שליט"א כתב לי בשורות של התוארים והחרוזים [הנפלאים, המשמחים את כל בני הבית שלנו, אפילו אלו שפטורים מת"ת, אבל החרוזים מענגים ומשמחים אותם מאד, וישר כחכם מיוחד על זה] כמה מלים: "מלמד תורה לת"ח גדולים", ועל 5 [או 4] מלים אלו הנני מכיר טובה טובא מאד מאד, כי במלים אלו פקח את עיני הטרטות להכיר חובתי ותפקידי בעולמי, כי אכן הדברים נכונים מאד, שאם כי ה"מלמד תורה" הוא בעוה"ר חלש מאד לע"ע, אבל "לת"ח גדולים" הוא אמת ויציב, כי אכן יש בין הלומדים כאן ת"ח גדולים, גדולים ממש, וכל יום ויום הנני בוש מחדש שאני השפל והבוזי צריך לדבר לפניכם, ודברי הדר"ג הללו הם הספר מוסר היותר גדול עבדו, ומחייב אותי להרבות בהכנה עד בלי די, לדעת "לפני מי אתה עמל" [הקב"ה] ולפני מי אתה מדבר, והם משתוקקים לשמוע מראשונים ואחרונים, בשפה ברורה בנעימה, ובישרות! אהה! הלא זה עיקר ויסוד הכל: ישרות! שיהי' הלימוד בישרות, רק דברים ישרים, הא חדא, ועוד ישרות של לומר דבר בשם אומרו, ולא להתעטף בטלית שאינו שלו, ולייקר כל דיבור ודיבור של כל אחד בשיא של ה"פארגינען" וכו' וכו', הכל הוא בכלל ישרות! ותיתי לי העלוב שברגע שיצאה נשמתו הטהורה של האדמו"ר ה"מנחת שלמה" זצוק"ל, ועברה כאן בבני-ברק המכוננית של המכריו, ולפני כמה דקות הוא עוד קרא את העם לבוא לכולל חזון איש להתפלל לרפואתו, ופתאום נעצר בהכרותו, בדיק בהיותו סמוך לבית המדרש "ירחי כלה", וגדם קולו.

ופתאום התפרץ המכריו לתוך ביהמ"ד ועמדנו אז באמצע לימוד השיעור בפרק יש נוחלין דף קכ"ה בסוגיא דגבו קרקע וגבו מעות, וכשראיתי מתפרץ הפסקתי ושאלתי ברמקול: מה בפיך?... והשיב בזעקת שבר: ברוך דיין האמת!... [ולא יישכח זה לעולם מכל מי שהי' שם], וכל פנים קבצו פארור, ועל אתר נתקיים בי "ויפתח ה' את פי ה'", וזכיתי לומר מילי דהספידא נרגשים ביותר, ממש בשעת חימום היותר גדולה, ויתכן מאד שהי' זה ההספד הראשון שנאמר עלי, ודברנו שמהרגע הזה מרחפים בחלל האויר כל הנכסים הרוחניים העצומים שכעת נהיו הפקר, וכל החכם קודם וזוכה, כדברי ה"יערות דבש" המפורסמים המועתקים בפניני רבנו הקה"י ח"א.

ואח"כ דברתי בס"ד בכמה וכמה הזדמנויות, והדגשתי וחזרתי והדגשתי שב"עירות דבש" באחד ההספדים שלו על גדול אחד בדורו הדגיש שכל ימיו לימד תלמידים "בישרות הלימוד", וזה מה שהי' לנו, ועכשיו עלינו לישול זאת, כ"א בתפקידו, המלומדים והמורים, הרמי"ם והמגידי-שיעורים, בה יעזרנו השי"ת.

סליחה מאד שייצאתי מן השורה מרוב התרגשות, ואל נא יקפיד עלי מר ניהו רבה שליט"א.

שלחתי הבקר בס"ד עוד קונטרס שאלות בזבחים דף י"א וי"ב, ואצפה ליקרת אמרותיו הטהורות. ואנן קיימין השתא בשיעור בדף י"ג ע"ב, בהענין דטבילת אצבע. ובודאי מאד שדברי ה"חשק שלמה" מחודשים טובא ששייכא טבילת אצבע בחוץ, וגם ה"מנחת חינוך" כתב כן, וגם ה"אמתחת בנימין", ואמנם כל הגדולים שהאריכו ליישב את הרמב"ם ולחדש שסובר שמפנים על פנים מועיל פיגול ולא כתבו ליישב באופן הפשוט שחישב בשעת טבילת אצבע בחוץ על הקטרת אימורין או שפיכת שיריים בחוץ [כדכתבו המנ"ח והחשק שלמה והאמתחת בנימין], הנה כפה"נ שלא הי' ס"ל דבר זה ששייכא טבילת אצבע בחוץ, או עכ"פ סגי בכך שהי' להם ספק בזה, וראיתי אתמול במחברת של תלמיד הגרמ"ד הלוי שליט"א בזבחים דף י"ג וי"ד שדיבר הרבה מזה וצידד לכאן ולכאן אם יש טבילת אצבע בחוץ, ובוזה תלוי אם אפשר ליישב כך את הרמב"ם, ובודאי שהוא מחודש גדול, אבל לענ"ד בכל המאמר שנכתב נגד זה אין אפילו ראי' אחת לסתור, ולזה נתכוונתי בשלושת מכתביי שכתבתי ע"כ, ובאמת יש שם איזו טעויות במכתביי, וצריך אני לתקנם בל"נ בס"ד, אבל עכ"פ עיקר הדבר כמדו' נשאר שאין ראי' מוכחת נגד חידושי זה של רבנן הקדושים זי"ע ועכ"א. וכמובן רשאים וחייבים אנחנו לצדד כל הסברות והצדדים לכאן ולכאן ולהציע להלומדים את כל הצדדים לכאן ולכאן שיש בכל ענין, אבל אי אפשר לכתוב בסגנון של סתירה כאשר אין כאן סתירה. סליחה על אריכות הדברים, ואולי טועה אני בכל זה, ד' ירחם.

ואחתום מעין הפתיחה

בצפיית בשו"ט מרפ"ט וגמורה דהדר"ג שליט"א במהרה, אכ"ר.

הכו"ח בהערצת עולם לגדולי עולם קטינא דארעא אחוז בחבלי בוז

מ.מ.ש.

"אינני יכול לסרב ולאטום אוני מזעקת דל"

בס"ד יום ה' לס' ברכת כהנים אסרו חג שבועות תש"ע

לפאמע"כ הרמה שליט"א

נעימות בימינכם נצח!

אמנם אינני שומע את שני הצדדים, וגם בקושי צד אחד, אבל מכיר אני לצערי לא מהיום ולא מאתמול, אלא משנים, את המצב הקשה הנוראי שנקלעים אליו משפחות חשובות מאד, הבטוחות ...., ותקותן הופכת למפח"נפש, כל מקרה מסיבה אחרת, הצד השווה שבכולן שחיי המשפחות החשובות הללו נהפכים למצב של גיהנם, רח"ל, לכמה חדשים, כאשר כל מהלך החיים משתבש לגמרי וכל נושאי החיים החשובים נדחקים הצדה ועוסקים רק בהשתדלויות שונות ע"י אישים נכבדים שונים, החוזרים עם תשובות אחידות: מבטיחים לנו, מסבירים לנו, מהתלים בנו וכו' וכו'.

וכפי הנראה לצערי הרב נקלעה כעת משפחת .... הנכבדה, החשובה, האצילית, המיוחסת, העדינה, למצב הנוראי הזה, רח"ל, ובין ההזיות המסכנות שלהן לתיקון המצב כפי הנראה שהם חושבים שאם אני אכתוב לכבודו, אז מיד יחול מפנה כביר בעמדת כת"ר,

ואני עני כמובן אינני יכול לסרב ולאטום אוני מזעקת דל, אשר על כן הנני בא בשורות אלו, כאשר באמת יודע אני שגורל פני' זו יהי' כגורלן של כל הפניות היותר חשובות בזה, ומה נאמר ומה נדבר.

הסטייפלר זיע"א הי' אומר שהוא ידבר בענין בנוסח של ה"ראשית חכמה", כלומר שיראה את מסכת חיבוט הקבר ומסכת גיהנם, והוא זצ"ל לפעמים הי' מצליח בזה לשבר את לבות האבן.

משא"כ החתום מטה יודע היטב ש...

ויהי רצון מלפני אבינו שבשמים

שיחזירנו במהרה, מיד, בתשובה שלימה לפניו

מצפה לישועות גדולות

משה מרדכי הלוי שולזינגר

(מתוך 'אגרות המשמר' שבסוף 'חיים שאל')